

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Fél évre 5 „ — „
 Negyed évre 2 „ 50 „
 Egy órá 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca
 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLONYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű és többzetű hirdetések alkü
 szerinti jutányos áron vétetnek fel. Belyeg
 díj minden külön beutalásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újsónapság sora 50 kr.

Nyilttári közlemények minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőség
 ben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

Fölvívás előfizetésre!

A „DEBRECZEN” 25-ik évfolyamának második negyedére, mely ápril hóval kezdődik, előfizetést nyitunk s tisztelettel kérjük előfizetőinket előfizetéseik megújítására, valamint mindazokat, kik hátralékban vannak, hátralékaikat kiegyenlítésére.

Lapunk programját s irányát fejtegetnünk szükségtelen. Az a negyedszázad, mely a „Debreczen” háta mögött áll, ékeesebben és ajánlóbban beszél minden frázisnál és nagyhangú ígéreteknél!

A »DEBRECZEN« előfizetési ára:

Egy évre 10 frt
 Fél évre 05 frt
 Negyed évre 2 frt 50 kr.
 Egy órá 1 frt.

Vidéki t. előfizetőinket arra kérjük, hogy netaláni tévedések elkerülése végett előfizetéseiket egyszerűen e czim alatt sziveskedjenek beküldeni:

A »Debreczen« kiadóhivatalának, Debreczen.

A »Debreczen« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Eötvös beszéde.

Budapest, márcz. 26.

(P.) Ezt a levelet már előbb meg kellett volna írnom, de vártam a hatást, Eötvös Károly beszédének a hatását. Várakozásom nem volt eredménytelen, mert ma már határozottan konstatalom, hogy Eötvös szelleme dominálja a közvéleményt, a sajtót és a nagy közönséget egyaránt.

Hogy ez a hatás fog-e maradandó nyomokat hátra hagyni s egyáltalában, hogy az fog-e áldásteljes következményeket eredményezni: azt még nagyon természetesen előre megmondani nem lehet.

De annyi bizonyos, hogy az Eötvös beszéde nagy mértékben tisztázta a zürzavaros egyházpolitikai helyzetet s kimutatta az igazi helyes utat, mit követni általános magyar nemzeti érdek s abból folyó kötelesség.

Az Eötvös beszéde után, ma már senkiesem beszélhet többé az 1868-dik évi LIII-dik törvényzikk eltörléséről, vagy olyan értelemben való módosításáról, mint amilyen értelemben azt a katolikus egyház, vagy helyesebben az ultramontán tábor óhajta. Világos, hogy az 1868-dik évi vallási törvény kétszáz éves harczot, kétszáz éves felekezeti vilongást szüntettet meg és hogy annak eltörlését sem a polgári házasság, sem semmi névvel nevezendő országos törvény nem fogja kárpótolni. A szülők természetes jogának védelme, a lelkiösméret szabadsága, ott azon az oldalon tehát, melyről az felénk hangzik, nem egyéb, mint a megcsontosodott klerikalizmusnak, a modern világnézet kedvenczei elveiből kovácsolt régi fegyverre, melyet az most már megcsiszolva, új díszszel ellátva, tetszetős fényben csörget a nagy közönség előtt, mely fájdalom igen sok esetben csak a látszat s a külső fény után indul. De azok, kik a jelenségeket a történelem utmutatása szerint szokták elbírálni, azok mint Eötvös, nem ülnek fel az ilyen komédiának, hanem rá mutatnak a liberális hüvelybe rejtett ultramontán fegyverre, mely kétszáz évig ölt, kétszáz évig gyilkolt, pusztított e nemzet fiai között. E kétszáz éves harcz megújítását nem óhajta egy igaz hazafi sem és éppen azért nincs, nem lehet ma az

országban oly politikai párt, mely az 1868-dik törvény eltörlésével szabadság-
 levelet adna ismét a terítgetésekre, s az ebből származó felekezeti villongásokra.

Eötvös beszéde azonban nem csak az 1868-dik évi törvény keletkezését, hatását és hivatását helyezte kellő világításba, hanem, a mi beszédének egyik kimagasló része, érthetően kifejtette, hogy ebben az országban, Magyarországon, nem lehet szó olyan értelemben vett valóság-szabadságról, mint amilyen értelemben arról általánosságban beszélni szoktak. Kimutatta, minő veszedelem származnék abból, ha az állam a különböző nemzetiségű egyházakat magukra hagyja; kimutatta, hogy a magyar államnak nem az az önmaga iránti kötelessége, hogy az egyházat az államtól teljesen különválasztani igyekezzék, hanem igenis az, hogy mindenik felekezettel oly szorososan fűzze magához, hogy kellő időben mindenikre legyen annyi befolyása, amennyi elegendő arra, hogy azok körén belől a maga céljait előmozdíthassa, érdekeit megvéddhesse.

Nincs a világon egy országnak, egy államnak se a Magyarorszáéhoz hasonló helyzete és ez a különleges helyzet, ez a különleges állapot parancsolja, hogy még a liberálizmus elveit is oly mértékben és alakban alkalmazzuk, aminő mértékben és alakban azt hazánk, nemzetünk érdeke megköveteli.

Ez az igazi, a valódi politikai bölcsesség, mely minden időben a kiváló államférfiak tulajdona volt.

Ez vezette Eötvöst is arra az álláspontra, hogy amidőn a katolikus autonómiát elvileg helyeselte, ugyanakkor reá mutatott azokra az aggodalmakra, melyeknek már Deák Ferencz is kifejezést adott akkor, midőn arról volt szó, hogy a vallás-ügyi kérdések hazánkban is véglegesen rendeztessenek.

Nem lehet elvitatni, hogy minden felekezettel joga van az önkormányzat-hoz és így joga van a katolikus egyháznak is, de csak akkor, — azt ugyan Eötvös nem mondta, de előző fejtegetéseiből következik, — ha az autonómia sánczai közé nem viszi magával azon anyagi erőt, azon hatalmat is, melynek most az állam legfőbb felügyeleti joga mellett birtokában van.

És ennek helyességét mindenki minden nehézség nélkül azonnal beláthatja. Hiszen ha a klerus, vagy a mi egyre megy, az ultramontánok, a most kezeik között levő óriási vagyon kizárólagos birtokába jutnak; hiszen, ha többé az államnak a katolikus autonómia szervezése után, a katolikus, de állami természetű javakra semmi felügyeleti joga, semmi befolyása nem lesz: akkor maga az állam teszi magát önmagában mindörökké lehetetlenné, vagy legalább is egy nagy, hatalmas párttól függővé, mely párt, hogy minden körülmények között a magyar állameszme szolgálatában álljon, — a történet tanubizonyága szerint — fel sem tehető, de nem is lehetséges.

Ezek azok az igazságok, melyek Eötvös beszéde után, kivétel nélkül áthatják minden igazi magya államférfiu lelkét. Semmiesem kívánatosabb tehát, mint az, hogy ezek az igazságok szüntelen ott lebegjenek az egyházpolitikai kérdések zürzavara felett és fényt hintve a sötétség táborának titkos törekvéseire, azt eszközöljék, hogy bár a liberális elvek alkalmazása mellett, de mindazonáltal a magyar állameszme, a magyar nemzetiség érdekeinek megfelelőleg rendeztessék hazánkban az állam és az egyházak közötti viszony.

A helyzet tehát ma egyáltalában nem aggasztó, sőt lekintve a sajtó magatartását*) és az egyes pártok törekvéseit, remélmi lehet, hogy az egyházpolitikai függő kérdések a lehető legkedvezőbb megoldásra fognak jutni.

A Polónyi-Gajári-ügy. A mentelmi bizottságnak a ház elé beterjesztett jelentése a kihallgatások során megállapított tényállást a következőkben adja elő: Polónyi Géza képviselő úr folyó hó 17-én a képviselőházban beszédet tartott s az ülés bezárása után a képviselőházból távozni akarván, a ház előcsarnokában Gajári szerkesztő úr részéről, bár név említése nélkül, oly sértő kifejezéseket hallott, melyekről úgy volt meggyőződve, hogy azok a képviselőház nyílt ülésében tartott beszéd folytán a sértés szándékával s hozzá lettek intézve. A kérdéses nyilatkozat tételénél jelen voltak, valamint Gajári Ödön szerkesztő úrnak a bizottság előtt tett előadásából kiderült — így végződik a jelentés — hogy Gajári Ödön úrnak nem volt szándéka Polónyi Géza képviselő urat akár személyében, akár képviselői minőségében megsérteni s ezért a mentelmi jog megsértésének tényálladéka hiányzik s ez okból sem a képviselőház, sem Polónyi Géza képviselő úr részéről további intézkedések megtételének szüksége fenn nem forog.

BELFÖLD.

A budai honvédszobor leleplezése. Az országos honvédegyetel központi bizottsága a honvédszobor leleplezése ügyében Szentgyörgyi Imre kuriai tanácselnök indítványára kimondta, hogy az áprilisi nagygyűlés elé nem terjeszt programot, hanem azt indítványozza, hogy a nagygyűlés küldjön ki egy bizottságot, mely a leleplezés programját függetlenül, teljhatalmulag csinálja meg. A nagygyűlés közbejött akadályok miatt nem 6-án, hanem 8-án tartatik meg.

Román memorandum a császárhoz. A temesvári román esperességi zsinat Puticiu Traján dr. esperes indítványára elhatározta, hogy megkéri az arad püspököt, intézen a kormány egyházpolitikája ellen felterjesztést a császárhoz. Minthogy a zsinatnak politikai dolgokkal foglalkozni nem szabad, néhány hazafias tag a határozat ellen óvást emelt.

A tót gyermekeknek az Alföldre való letelepítését öszszel abbanhagyták, miután a leküldött 500 gyermek közül vagy 300 hazament. — Az Alföldön maradt gyermekek az érdeket szülőik egy bizalmi férfival legközelebb meg fogja látogatni a F. M. K. E. egyik tisztviselője, hogy a gyermekek hogytételéről az egyesület kimerítően tájékoztathassék.

KÜLFÖLD.

Ferry öröke. Páris, márcz. 25. A demokráta balpárt próbaválasztást ejtett meg a szenátus elnökségre. Magnin 12, Constans 6 és Challemel-Lacour 2 szavazatot kapott. Constans tüntetősen tagadja, hogy pályázik Ferry örökére, de azért nagyon valószínű, hogy ő lesz a szenátus elnöke.

Nagy csempészet Galicziában. Krakóból írják, hogy számos ottani kereskedőnél nagy mennyiségű csempészett árut koboztak el. A kerületi pénzügyigazgatóság az egész krakói kerületből 80 hivatalnokot küldött ki, a kik a Kazimierc külvárosban szigorú láda- és boltkutatásokat eszközöltek. Eddig 80 láda csempészett kaszmir és selyemszövetet, néhány láda helyegetetlen játékkártyát és több láda külföldi fémjelzés nélküli aranyrut találtak és koboztak el. A vizsgálat folyik.

A meggyilkolt moszkvai polgármester. Moszkva város képviselőtestülete elhatározta, hogy indítványt fog tenni az iránt, hogy Alexejevét, a meggyilkolt polgármestert, a város költségén temessék el. Elhatározta továbbá, hogy az elhunyt emlékére a város pénztárából 200,000 rubelt fognak jótékonycélokra fordítani.

A gyülesező Debreczen.

Debreczen, márcz. 27.

A helyi vasut részvény-társaság közgyűlése.
 A debreczeni helyi vasut részvény-társaság tegnap délelőtt Szepessy Antal elnöklete alatt, a városháza nagytermében rendes évi közgyűlést tartott.

*) No, e tekintetben nekünk sok panaszunk van némely lapokra! Szerk.

A közgyűlésen jelen volt 24 részvényes, 105 saját részvényével, 695 részvény megbízással, 493 szavazattal.

Elnök a gyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetéssel Kemény Mór ügyvéd, jogtanácsost bízván meg, a szavazat szedő bizottság tagjait C s a n a k Józsefet, S z e p e s s y Gusztávot és Dr. S t e r n A d o l f o t je-löli ki.

Az igazgatósági jelentés szerint a társaság bevétele az elmúlt évben 61,852 frt 89 kr., — kiadása 48,175 frt 42 krajczár volt; a tiszta nyereség 13,677 frt 47 krt tesz ki. Törlesztési tartalék ez idő szerint 11,097 frt 75 kr.

A mozdonyok és kocsik ez évben ismét nagyobb munkát végeztek az eddigieknél. — Szállítottak összesen 392,186 személyt. Eladott 276 drb bérlet-jegy és menesztetett 13 külön vonat. 6258 vagon szállított összesen 610,000 méterháza terhet; személy — és tehervonatok befutottak összesen 93,350 kilométert.

A 13675 frt 47 krnyi évi nyereség a következőképen osztatik fel: osztalékul ápril elsejétől kezdve kifizetetik 12,000 frt; egy részvényre tehát osztalékul jut 4 frt; a tartalék alaphoz csatolatik 1000 frt; a nyugdíj és segély-alaphoz 300 frt, a kavics tartalékhoz 377 frt 47 kr csatolatik.

Folytatólag olvastattak a felügyelő-bizottság jelentése, a közgyűlés afelmentvényt megadja. Szepessy Gusztáv indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak s a fel. bizottságnak köszönetet szavaz.

A felügyelő bizottság tagjainak díjai fejenként 100 frtban megállapítottak.

Ezt követte a sorrend szerint két kilépett és az önként lemondott Feischl Károly igazgatósági tagok megüresedett helyeinek választás utáni betöltése.

Igazgatósági tagokul beválasztattak Boczkó Sámuel 471, Sáty Gyula 471 szavazattal 3 évre; Dr. Kemény Mór 445 szavazattal egy évi időtartamra.

Ez után — több tárgy nem levén — a közgyűlés véget ért.

II.

Tisztviselők közgyűlése.

A debreczeni tisztviselők önszegélyző egyesülete, mint szövetkezet tegnap délután évi közgyűlést tartott a városháza kistermében Simonffy Imre polgármester elnöke alatt.

Elnök a gyűlést megnyitva, kijelentette, hogy a jelenlevő egyesületi tagok 177 alaprészt képviselnek s így a gyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésével Babó Miklós és Dobozi Ede megbízatnak.

H a r m a t h Gergely igazgató felolvassa az igazgatósági jelentést. A jelentés értelmében az egyesületnek 1892 év végén 186 rendes és 9 rendkívüli, összesen 195 tagja volt. Bevétel volt az elmúlt évben 766 frt 19 kr; 456 frt 59 kr. kiadás ellenében. Tiszta nyeresége volt az egyesületnek 309 frt 60 kr, melyből alaprészekre jut 298 frt 20 kr. Maradvány 11 frt 40 kr.

Olvastattak a felügyelő bizottság jelentése, mely után a közgyűlés a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadja.

Tamássy Béla gyógyszerésznek a fürdő-jegyek kezdeményes elárusításért, valamint a kedvezményeket nyújtó czegeknek a közgyűlés köszönetet szavaz.

Az egyesület volt alelnökének az öszön elhunyt B e k é n y i Ottokárnak emléke jegyzőkönyvileg megörökítették. Az egyesület tisztviselőinek fejenként 65 frt díj, a szolgálattevőknek egyenként 16 frt megállapítottak.

Az igazgató választmányhoz indítvány adott be egy városunkban létesítendő tisztviselői telep tárgyában. — Az áldásos hatású intézményt, mely a lakások drágasági viszonyát il-

y á r a
 LA 35. SZ.

BEN, a főpiacon, a
 tem be, melyeket itt

lelettel.
 a n n M.

uhán.

sinom lakór-gyár.

Biálla (Galiczia),

agos, Allach stb.

Mindenféle faju és kitünő-
 mert minőségű lükrörök, vadászati
 különlegességek régi szeszes italokból
 ékben, csukrázda és kávéházakban.
 begyezkekkel ingyen szolgálunk

PLÓ

Magyarországon a legértelmesebb nap-
 olvívágya és lapjai egymásba ragasztva.

Felölös szerkesztője:
 Barna Izidor.

bizhatóbb forrásokból erednek. — Ipari,
 legbiztosabbak és legmegbízhatóbbak.
 ival találkozik az olvasó.

mesét közli a gyermekek részére.
 kes regény közlését kezdi meg.
 küldi utolag a kiadóhivatal.

kes, díszes kiállítású
 előfizetőit.

az előfizetők sorába.

foglalja, tehát a teljes Pesti Napló-nak
 yütt egyszerre küldve a vidékre:
 kr. | Negyed évre - 4 frt 50 kr.
 kr. | Egy hónapra - 1 frt 60 kr.

postán küldve:
 Vidéken:
 kr. | Negyed évre - 5 frt — kr.
 kr. | Egy hónapra - 1 frt 70 kr.
 más újságot járat és a megszokott
 30 krért.
 kiadóhivatala.
 ziek-tere, Bazárépület.

